

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/01325-0/2022	
Érkezett: 2022 JÚN 03.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 18	<i>Ju</i>

BUDAPEST KÖRNYÉKI TÖRVÉNYSZÉK	
Polgári Kollégiuma I. fokú szakág	
Érk.: 2022-05-13	
Érk. módja: személyesen / postán / elektronikusan gyűjtőszobában / e-mailen / faxon	
Példány: 1	Melléklet:
Ügyszám: 16.P.20.607/2019/30	

A Budapest Környéki Törvényszék útján

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott

indítványozó (képviselem az 1. sz. melléklet alatt csatolt meghatalmazás alapján: dr. Pető Márk, ügyvéd,

az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban **Abtv.**) **27. §-a** alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg **Kúria Pfv.III.20.953/2021/4. számú ítéletének** (a továbbiakban: **Bírói Döntés**) alaptörvény-ellenességét, és az **Abtv.** 43. §-ának megfelelően azokat semmisítse meg.

A beadványomhoz 2. sz. melléklet alatt csatolom a személyes adataim nyilvánosságra hozhatóságáról.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Az indítványozó a [REDACTED] pszichiátriai osztályának 2016. május 25. napján kelt zárójelentése szerint 2016. május 8. és 25. között, összesen 17 napot töltött sürgősségi és kötelező pszichiátriai gyógykezelésben, ahol akarata ellenére kezelték.

A **Budai Központi Kerületi Bíróság** (a továbbiakban: **BKKB**) **2016. május 10. napján kelt, 76.PKE.62.032/2016/3. sorszámú végzésében** (3. sz. melléklet) megállapította, hogy az indítványozó 2016. május 8. napján sürgősségi gyógykezelésre történt beszállítása indokolt volt és elrendelte az indítványozó kötelező pszichiátriai intézeti gyógykezelését. Tényállásként rögzítette, hogy az indítványozó sürgősségi gyógykezelésre beszállítására az adott okot, hogy közvetlen veszélyeztető magatartást tanúsított azzal, hogy a rendőrség eljárása közben zavartan viselkedett. A BKKB a felperes meghallgatása, a kezelőorvos javaslata és a kirendelt igazságügyi elmeorvos szakértő véleménye alapján megállapította azt is, hogy a felperes a bírósági meghallgatás időpontjában veszélyeztető magatartást tanúsított. Ez abban nyilvánult meg, hogy a felperesnél paranoid zajlás volt, amelyben téveszmék állnak fenn, ezért gyógykezelése szükséges és indokolt volt. A BKKB döntése jogi indokolásaként az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: **Eütv.**) 199. § (1)-(6) bekezdéseire, valamint 201. § (8) bekezdésére hivatkozott.

A BKKB végzése ellen az indítványozó - a számára elmaradt kézbesítés miatt - két évvel később nyújtott be **fellebbezést**. A **Fővárosi Törvényszék** mint másodfokú bíróság az indítványozó fellebbezését alaposnak találta, az elsőfokú végzést megváltoztatta és a sürgősségi gyógykezelésre történt beszállítás indokoltságának megállapítására és a kötelező gyógykezelés elrendelésére irányuló kérelmeket elutasította. **54.Pkf.632.635/2018/9. számú, 2018. június 11. napján kelt végzésében** (4. sz. melléklet) az alábbiakat fejtette ki.

A Fővárosi Törvényszék elvi szinten leszögezte, hogy *„a kötelező pszichiátriai intézeti gyógykezelés elrendelése a polgári ügyekben eljáró bíróság által alkalmazott **legsúlyosabb kényszerintézkedés, mely korlátozza a személyi szabadság és önrendelkezés Alaptörvényben és nemzetközi egyezményekben védett alapjogát**. Éppen ezért e súlyos jogkövetkezmény alkalmazásának csak a törvényben meghatározott feltételek maradéktalan megvalósulása esetén van helye, s ebben a körben a törvény rendelkezései **kiterjesztően nem értelmezhetők**. A másodfokú bíróság kiemeli azt is, hogy a betegek akarata ellenére pszichiátriai gyógykezelés elrendelésakor **az eljáró bíróságnak különös gonddal kell ügyelnie arra, hogy az intézkedésének jogszerűségét megalapozó tények és körülmények dokumentálása pontosan és egyértelműen megtörténjen az iratokban.**”* (3. oldal)

A másodfokú bíróság szerint a BKKB nem tárta fel a tényállást kellő alaposan. A szakértői vélemény nem támasztotta alá a közvetlen veszélyeztető magatartás fennállását, így a másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bíróság érdemi döntésével sem. A másodfokú bíróság az Eütv. 188. § c) pontja és 199. § (1) bekezdése elemzését követően nem osztotta az elsőfok álláspontját abban, hogy az indítványozó közvetlen veszélyeztető magatartás megvalósulásának aggálytalan bizonyítása megtörtént. Kifejtette, hogy *„[j]elen esetben a kérelmezett intézetbe történt felvételét megalapozó, dokumentált tényekből okszerűen és közvetlenül nem állapítható meg, hogy a törvényben előírt, életet, testi épséget közvetlenül fenyegető, akut és súlyos veszélyhelyzet fennállt volna.”* (4. oldal) A bíróság szerint sem az eljárást megindító kérelem, sem az igazságügyi szakértői vélemény nem volt alkalmas arra, hogy közvetlen veszélyeztető magatartás törvényi előfeltételeinek megvalósulását bizonyítsa, hiszen egyik sem fejtette ki, miben állt az életet és testi épséget súlyosan fenyegető közvetlen veszélyhelyzet, illetve fenyegetés. Mindezek alapján a másodfokú bíróság szerint *“az elsőfokú bíróság a feltárt tényállás alapján megalapozatlanul állapította meg végzése indokolásában, hogy a kérelmezett közvetlen veszélyeztető magatartást tanúsított a felvételekor.”* (4. oldal)

Megállapította továbbá, hogy az indítványozó kötelező gyógykezelésének elrendelése törvénytelen volt. Rámutatott, hogy *„[...] Eütv. 199. § (5) bek. alapján a kötelező pszichiátriai intézeti gyógykezelés elrendelésének feltétele a kérelmezett veszélyeztető magatartása. A veszélyeztető magatartás az Eütv. 188. § b) pontja szerint: a beteg – mentális zavara következtében – saját vagy mások életére, testi épségére, egészségére, jelentős veszélyt jelenthet és a kezelés hiánya állapotának további romlását eredményezné. A szakértő szakvéleményében nem adta annak sem konkrét indokolását, hogy az indítványozó magatartása miként valósította meg a saját vagy mások életét, testi épségét, egészségét fenyegető jelentős veszélyt. Az indítványozónál észlelt paranoid zajlás és a kórházi kezelés szükségessége nem elegendő indok a veszélyeztetés bíróság által történő megállapításához. A fentiekre*

figyelemmel a másodfokú bíróság a Pp. 389. § alkalmazásával, a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatta és valamennyi kérelmet elutasította.”

Ezt követően **az indítványozó 2019. szeptember 27-én személyiségi jogi pert indított**, amelyben a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: **Ptk.**) 2:51. § (a) pontja alapján kérte annak megállapítását, hogy a BKKB megsértette személyi szabadsághoz fűződő jogát, emberi méltóságát, az abból fakadó általános cselekvési szabadságát és önrendelkezési jogát, valamint magánélethez való jogát azzal, hogy 2016. május 10. napján kelt, 76.PKE.62.032/2016/3. sorszámú végzésében jogellenesen rendelte el az indítványozó kötelező pszichiátriai intézeti gyógykezelését és végzését nem közölte az indítványozóval, és ennek következtében az indítványozó 2016. május 10. és 2016. május 25. között jogellenesen volt a szabadságát korlátozó pszichiátriai intézeti gyógykezelés alá véve és az ellen nem volt módja hatékony jogorvoslatot igénybe venni.

Továbbá az indítványozó kérte, hogy a Ptk. 2:51. § (b) pontja alapján a BKKB-t tiltsa el a bíróság a jövőbeni hasonló jogsértéstől, és ennek keretében kötelezze olyan általános intézkedések megtételére, amelyek biztosítják, hogy a bíróságon dolgozó bírósági titkárok a Fővárosi Törvényszék 54.Pkf.632.635/2018/9. számú végzésében foglalt alapelvei jelentőségű rendelkezéseit, az alapvető jogok korlátozására vonatkozó, az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt szükségesség és arányosság követelményét a kötelező gyógykezelések elrendelésére irányuló polgári nemperes eljárásokban betartsák, és meghozott végzéseiket a kérelmezetteknek is kézbesítsék olyan időben, hogy az ellen hatékony jogorvoslattal tudjanak élni.

Az indítványozó az öt ért személyiségi jogsértés miatt kettőszázezer forint (200.000 Ft) sérelemdíjat kért a Ptk. 2:52. § alapján.

A Budapest Környéki Törvényszék 16.P.20.607/2019/21. számú, 2020. november 10. napján kelt ítéletében a személyiségi jog megsértésének megállapítása és sérelemdíj megfizetése iránt indított perben elutasította az indítványozó keresetét. A bíróság bár elismerte, hogy a Fővárosi Törvényszék 54.Pkf.632.635/2018/9. számú végzése mindenkire, így a személyiségi jogi perben eljáró bíróságra is kötelező, mégis úgy ítélte meg, hogy a személyiségi jogsértést önmagában nem alapozza meg az, hogy az indítványozó a Törvényszék által utólagosan jogerősen törvénysértőnek talált döntés alapján volt kénytelen elszemvedni a sürgősségi és kötelező intézeti gyógykezelést. Ezért a felróhatóságtól független szankciók alkalmazása (jogsértés megállapítása és az eltiltás) körében is a BKKB eljárásának felróhatóságát vizsgálta, és úgy ítélte meg, hogy a BKKB *“a jog felhatalmazása alapján járt el, nem lépett ki a részére meghatározott eljárásjogi keretből és jogalkalmazása során nem történt kirívó jogértelmezési, jogalkalmazási hiba.”* A Budapest Környéki Törvényszék a Ptk. 2:51-2:53. §-t úgy értelmezte, hogy *“a személyiségi jogi perben eljáró bíróságnak a felróhatóságtól független szankciók és a sérelemdíj tekintetében is azt kellett vizsgálnia, hogy történt-e az alapeljárásban súlyos jogértelmezési, jogalkalmazási vagy mérlegelési hiba. (...) Az Eütv. sürgősségi és kötelező gyógykezelésre vonatkozó rendelkezéseit tekintve úgy összegezte a bírói gyakorlatot, hogy “[a] jelentős veszély fogalma nincsen részletesen a jogszabályban körülírva, a veszélyeztető magatartás megítélése ezért a gyakorlatban jelentős*

gondokat okoz. A bírósági gyakorlat számos esetben a veszélyeztető magatartás körébe sorolja az egészségromlás távolabbi kockázatát és a kötelező gyógykezelés elrendelésére kerül sor a közvetlen veszélyt előidéző állapot bekövetkezésének az elkerülése céljából.”

Az indítványozó **fellebbezéssel élt a Budapest Környéki Törvényszék ítéletével szemben** (5. sz. melléklet) azon az alapon, hogy az ítélet tévesen bírálta el a keresetet a kártérítési felelősség szabályai alapján, így az ítélet a Ptk. 2:51. § (1) bekezdésébe ütközött. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság tévedett, amikor a Ptk. 6:549. § (1) bekezdését alkalmazta az ügyre. Az indítványozó ugyanis nem kártérítési pert indított, hanem személyiségi jogi pert. A Ptk. szerint egyedül a sérelemdíj körében kell a felróhatósági felelősségen alapuló kártérítés szabályait alkalmazni. Ehhez képest a Budapest Környéki Törvényszék a jogsértés megállapítása körében hivatkozott a közigazgatási jogkörben okozott kártérítés szabályaira.

A fellebbezésben az indítványozó azt is kifejtette, hogy az ítélet tévesen jutott arra a következtetésre, hogy az ügyben nem történt kirívó jogszabálysértés a BKKB részéről. A BKKB nemhogy nem a Fővárosi Törvényszék által megkívánt fokozott gondossággal járt el az ügyben, hanem egyáltalán nem vette figyelembe a kötelező pszichiátriai intézeti gyógykezelés elrendelésének Eütv.-ben támasztott feltételeit. A határozat szerint a szakértői vélemény nem adott magyarázatot arra, hogy az indítványozó magatartása miként valósította meg a saját vagy mások életét, testi épségét, egészségét fenyegető jelentős veszélyt. A BKKB - bár ismertette az Eütv. irányadó szabályait - nem is hivatkozott arra, hogy az indítványozó (közvetlenül) veszélyeztető magatartást tanúsított volna; csupán azt állapította meg, hogy az indítványozó “a rendőrségi eljárás alatt zavartan viselkedett”, illetve, hogy “paranoid zajlás van a betegnél, amelyben téveszmék állnak fenn, ezért a további kivizsgálása szükséges”. Így a BKKB nem egyszerűen helytelenül értékelte a releváns rendelkezésre álló bizonyítékokat, hanem egyáltalán nem tulajdonított jelentőséget a törvény által megkívánt feltételek hiányának, nem tárta fel a releváns tényállást és ilyenformán semmilyen értékelhető mérlegelési tevékenységet nem végzett, vagyis nem a Pp. 279. § (1) bekezdése keretei között járt el. Az indítványozó álláspontja szerint csak kirívó lehet az olyan jogalkalmazási hiba, amely egy kényszerintézkedés egyetlen és kifejezett törvényi feltételét (vagyis a veszélyeztető magatartást) nem vizsgálja, annak meglétét nem támasztja alá, és ennek elmulasztásával rendeli el a beteg akarata ellenére történő (vagyis kényszerű) gyógykezelését.

A személyiségi jogi perben másodfokon eljáró **Fővárosi Ítéltábla, 5.Pf.20.001/2021/8. számú, 2021. április 8. napján kelt ítéletében** az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, azonban a kötelező gyógykezelés elrendelésével kapcsolatos megállapítási kérelem tekintetében az ítélet részben igazat adott az indítványozónak. A Fővárosi Ítéltábla kimondta, hogy a Budapest Környéki Törvényszék helytelenül alkalmazta a személyiségi jogok megsértése esetén alkalmazandó, felróhatóságtól független szankciók kapcsán a Ptk. kártérítési szabályait. *“Téves azonban az az álláspont, amely szerint a személyiségi jogi perben eljáró bíróságnak a felróhatóságtól független szankciók tekintetében – a sérelemdíj feltételeihez hasonlóan – azt kellene vizsgálnia, hogy a bíróság által vétett jogértelmezési, jogalkalmazási vagy mérlegelési hiba kirívóan súlyos-e. E személyiségvédelmi eszközök alkalmazásához elegendő ugyanis a személyiségi jogi jogsértés ténye. Az alperes mint elsőfokú bíróság által*

tévesen alkalmazott rendelkezések – az Eütv. 189. § (2) bekezdése, 199. § (1) és (5) bekezdése, 200. § (1) bekezdése – nem vitásan a felperes személyiségi jogait közvetlenül védő szabályok, ezért azok megsértése egyben személyiségi jogi sérelemre is vezet.” (9. oldal alja.)

A Fővárosi Ítéltábla ennek ellenére nem állapította meg az indítványozó személyiségi jogainak megsértését, mert alperes Fővárosi Törvényszék mint az alapügyben eljáró másodfokú bíróság, a 54.Pkf.632.635/2018/9. számú, 2018. június 11. napján kelt végzésével a személyiségi jogot sértő elsőfokú, nem jogerős bírósági döntést saját másodfokú eljárásában megváltoztatta, és ezzel az indítványozó részére a téves jogalkalmazásból eredő hátrányokat illetően megfelelő erkölcsi elégtételt biztosított. Az Ítéltábla szerint *“a személyiségi jogok megsértésének objektív következményei alkalmazására csak abban az esetben kerülhet sor, ha az a személyiségvédelem céljait szolgálja, és a felek közötti viszonyban szükséges.”* (10. oldal 1. bekezdés.)

A sérelemdíj iránti igénnyel kapcsolatban az Ítéltábla megerősítve az elsőfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék döntését, úgy foglalt állást, hogy *“bírósági jogkörben eljárva a személyiségi jogi jogsértésért való felelősség csak kirívóan súlyos jogalkalmazás vagy jogértelmezési hiba esetén állapítható meg. Önmagában abból, hogy az alapügyben a másodfokú bíróság az elsőfokú végzést megváltoztatta, nem lehet olyan következtetést levonni, hogy az elsőfokú bíróság kirívóan téves jogalkalmazással hozta volna meg döntését.”* (3. oldal) Az Ítéltábla nem ítelt meg sérelemdíjat, mert szerinte *“a perbeli esetben az orvosszakértő megállapította, hogy a késsel és gázsprayvel rendelkező, rendőrökkel kötekedő felperes zavartan viselkedett, és üldöztetés téveszméi, illetve paranoid zajlása miatt kötelező intézeti gyógykezelése indokolt. Döntését az igazságügyi szakértő véleménye és javaslata alapján végzett mérlegelés eredményeképpen hozta meg. Az alapügyben eljáró elsőfokú bíróságnak ilyen tartalmú orvosszakértő állásfoglalás mellett hozott döntése akkor sem tekinthető okszerűtlen következtetésen és súlyos mérlegelési hibán alapuló döntésnek, ha azt utóbb a másodfokú bíróság megváltoztatta. (...) Az alperes eljárása során tehát nem történt olyan kirívó jogalkalmazási vagy mérlegelési hiba, amely a személyiségi jogsértésért való felelősséget megalapozná.”* (11. oldal)

Az indítványozó 2021. július 12-én a **Fővárosi Ítéltábla ítélete ellen felülvizsgálati kérelemmel** (6. sz. melléklet) fordult a Kúriához. A felülvizsgálati kérelemben az indítványozó előadta, hogy a Ptk. 2:51. § (1) bekezdése a) pontja szerint, akit személyiségi jogában megsértenek, a jogsértés ténye alapján követelheti a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását. Ez a rendelkezés nem enged mérlegelést a bíróságnak: ha valakit személyiségi jogában megsértenek, helye van a jogsértés megtörténte kimondásának, ezért jogsértően járt el a Fővárosi Ítéltábla. Indítványozót ért személyiségi jogsérelemet nem orvosolhatta a Fővárosi Törvényszék végzése, mert per tárgya az alapeljárásban a gyógykezelések elrendelésének jogszerűsége volt, és nem a személyi szabadság, az önrendelkezés és magánélethez való jog megsértése. A felülvizsgálati kérelemben indítványozó kérte, hogy a Kúria ítéljen meg sérelemdíjat, az őt ért sérelem miatt. Indítványozó hivatkozott arra, hogy az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdése szerint, akinek a szabadságát alaptalanul vagy törvénysértőn korlátozták, a kárának a megtérítésére jogosult. Továbbá arra, hogy a nem önkéntes alapú pszichiátriai

gyógykezelés miatt indított személyiségi jogvédelem keretében érvényesített sérelemdíj funkciója - tekintettel az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdésére - a büntetőeljárás kártalanítással azonos. Az indítványozó részletes alátámasztotta, hogy mivel a BKKB nem vette figyelembe a kötelező pszichiátriai intézeti gyógykezelés elrendelésének Eütv.-ben támasztott feltételeit, így eljárása miatt valósított meg kirívó jogalkalmazási hibát.

A Kúria Pfv.III.20.953/2021/4. számú, 2022. február 9. napján kelt ítéletében a jogerős ítéletet részben hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és megállapította, hogy az alperes megsértette az indítványozó személyes szabadsághoz fűződő jogát, amikor az alperes szervezeti egységéhez tartozó BKKB a 2016. május 10-én kelt, 76.PKE.62.032/2016/3. számú végzésével elrendelte a felperes kötelező intézeti gyógykezelését. Egyebekben a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

A Kúria osztotta az indítványozó álláspontját, és kimondta, hogy sérült az indítványozó személyiségi joga. A Kúria szerint a Fővárosi Ítéltáblának meg kellett volna állapítania a 2:51. § (1) bekezdése a) pontja szerinti jogsértést, mert: *„a személyiségi jogi perben a jogsértés megállapítása nem pusztán a magatartás jogellenességének, hanem személyiségi jogot sértő voltának az elismerése és az emiatti erkölcsi elégtétel. Ha a bíróság megállapítja, hogy a sértettel szemben elkövetett cselekmény jogsértés, azzal prevenciós és pszichikai értelemben vett reparációs funkciót is szolgál, és kifejezi szolidaritását az állam és a jog nevében a sértett mellett.”* [Székely László: *A személyiségi jogok megsértésének szankciói*, In: *Vékás Lajos/Gárdos Péter (szerk.): Kommentár a Polgári Törvénykönyvhöz, Wolters Kluwer, Budapest, 2014., 1. kötet, 168. old.*]. Ezért nem értett egyet a Kúria a másodfokú bírósággal abban, hogy az alperes mint másodfokú bíróság jogerős határozata folytán szükségtelenné vált volna a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pontjának alkalmazása.” [57]

A Kúria a felülvizsgálati eljárásban ugyan megállapította, hogy az indítványozó személyiségi jogát megsértette a bíróság, azonban sérelemdíjat nem ítelt meg. *“Nem tévedtek az eljáró bíróságok akkor sem, amikor a felperes sérelemdíj iránti igényét nem tartották megalapozottnak. Következésképpen az ítélkezési gyakorlat abban, hogy a jogalkalmazó szerv kárfelelősségét csak a kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés alapozza meg. Abban az esetben azonban, ha a jogalkalmazás során jogilag releváns tények körét meghatározva tényállást kellett megállapítani, jogszabályokat kellett értelmezni, és a meghozott határozat a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelésén alapult, a közigazgatási szerv tévedése, illetőleg hibája kívül esik a felróhatóság körén. (BH.1996. 311., BH2000. 55., BH2001. 423. és BH2003. 236. alatt közzétett eseti döntések.)”* [64] Ezt követően a Kúria a konkrét esetet megvizsgálva arra jutott, hogy az sem számít kirívó jogalkalmazási vagy jogértelmezési hibának, hogy a BKKB közvetlen veszélyeztető magatartás hiányában, azaz a szabadságkorlátozás törvény által megkívánt feltételének hiányában, *“fokozott óvatosságot tanúsítva, az esetleges későbbi veszélyeztető magatartás megelőzése mellett döntött.”* [65] és - jogerős bírói döntés szerint - jogellenesen rendelte el a sürgősségi és kötelező gyógykezelést.

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Az indítványozó számára a hazai jogrendszerben alapjogsérelme orvoslására az egyedül alkalmas peres eljárás a személyiségi jogi per volt, melyben a rendes és rendkívüli jogorvoslati lehetőségeket is kimerítette a fentebb ismertetettek szerint. A Polgári Perrendtartás (továbbiakban: Pp.) 407. § (1) bekezdés d) pontja értelmében a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott ítélete ellen nincs helye további jogorvoslatnak.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

Indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében rögzített hatvan napos határidőt megtartotta, mivel a Kúria Pfv.III.20.953/2021/4. számú, 2022. február 9. napján kelt ítéletét 2022. március 17. napján vette kézhez jogi képviselője.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Az Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pontja értelmében jogállásától függetlenül érintettnek minősül az a személy, aki a bírósági eljárásban fél volt. Az indítványozó a bírósági eljárásban felperes volt. Bírői Döntés az ügy érdemében hozott, a bírósági eljárást befejező döntés, ami sérti az indítványozó Alaptörvény IV. cikk (1)-(2) és (4) bekezdésében és XV. cikk (1)-(2) bekezdésében biztosított alapjogait.

e) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírői döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

Az ügy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéseket vet fel. A sürgősségi és kötelező gyógykezeléssel személyi szabadságától megfosztott állampolgárnak a magyar jogrendszerben egyetlen lehetősége van az alapjogsérelme kimondatására és kártalanítás igénylésére: a személyiségi jogi per. Alapvető alkotmányjogi kérdés, hogy a pszichiátriai betegek személyi szabadságának alaptalan vagy törvénysértő korlátozása esetén a személyiségi jogi perre, és különösen a sérelemdíjra vonatkozó szabályok milyen értelmezése és alkalmazása képes biztosítani az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdésben foglalt, az elszenvedett sérelem orvoslásához való jogot. Másként megfogalmazva, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, hogy sérülnek-e az alapvető jogok az utólag jogellenesnek talált személyi szabadságkorlátozás esetén, ha a sérelmet szenvedett jogalany nem kaphat a visszafordíthatatlan szabadságkorlátozással járó jogsértésért anyagi kompenzációt. Ez olyan kérdést vet fel, ami az adott ügyön is túlmutató jelentőségű, továbbá a döntés lehetőséget biztosít az Alkotmánybíróságnak, hogy az alapjog értelmezési kereteinek tisztázásához támpontokat adjon a jogalkalmazónak.

Az Alaptörvény személyi szabadság korlátozása miatt járó kár megtérítéséhez való jogra vonatkozó rendelkezése az Alkotmány szövegéhez képest változott. Az Alaptörvény kibővítette a kártalanítás jogalapját és alkalmazási körét is. A kár megtérítéséhez való jogot az alaptalan személyi szabadságkorlátozás esetére is kiterjesztette, valamint szélesebb körben, nem csak fogvatartás vagy letartóztatás esetére biztosítja. Ez indítványozó szerint összhangban

van az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatával, azonban az Alkotmánybíróság mindeddig nem vizsgálta részletesen az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdést.

Szintén alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, hogy az alkotmánybíróság gyakorlata alapján [3142/2013. (VII. 16.) AB határozat [18]] a sérelemdíj megállapítása iránti eljárás hatékony jogérvényesítési lehetőségnek minősül-e, és ezzel garantálja-e az indítványozó (és más hasonló helyzetű polgár) alapjogát arra, hogy személyi szabadságának alaptalan és törvénytelen elvonása esetén az elszenvedett sérelemért kártalanítást kaphasson?

Az ügy nem csak alapvető alkotmányjogi kérdéseket vet fel, hanem a Bírói Döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség is fennáll. A Kúria alaptörvény-ellenes jogértelmezése és jogalkalmazása olyan súlyú volt az adott ügyben, ami érdemben kihatott az indítványozó Alaptörvény IV. cikk (1)-(2) és (4) bekezdésében és XV. cikk (1)-(2) bekezdésében biztosított alapjogaira. Nem sérültek volna indítványozó alapjogai, ha a Kúria az alapvető jogokra figyelemmel hozta volna meg a döntését.

Indítványozói álláspont szerint az alapjogvédelmet biztosító és az Alaptörvény szövegének megfelelő joggyakorlat a személyi szabadság polgári jogi megvonása esetén (sürgősségi és kötelező pszichiátriai gyógykezelés) az lehet, ha felrúthatónak tekintik a bíróságok, amennyiben törvénytelen vagy alaptalan volt az alapjogkorlátozás. A Kúria elmulasztotta az ügy alapjogi vonatkozásait, így különösen az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdését figyelembe venni jogalkalmazása során, így nem biztosította az indítványozó személyi szabadságának megsértése esetén járó kártalanításra megfelelő lehetőséget.

Amennyiben a T. Alkotmánybíróság az indítványozó érveit elfogadja, akkor az alkotmányjogi panasz eljárás alkalmas arra, hogy az indítványozó helyzetét érdemben megváltoztassa, és az őt ért alapjogsérelmet orvosolja.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

A támadott ítélet sérti az Alaptörvény IV. cikk (1)-(2) és (4) bekezdését és XV. cikk (1)-(2) bekezdését, mert nem biztosította az indítványozó kártalanításhoz való alapjogát a személyi szabadságának alaptalan és törvénytelen megsértését követően, azzal, hogy a sérelemdíjra vonatkozó polgári jogi szabályok értelmezése és alkalmazása során elmulasztotta az ügy alapjogi relevanciáját felismerni és arra tekintettel dönteni, továbbá azzal, hogy igazolhatatlanul különbséget tett a személyi szabadság korlátozásának formája szerint a szabadságkorlátozást elszenvedők között, és így indítványozó hátrányos megkülönböztetést szenvedett alapjogi igényének érvényesítése során.

IV. cikk (1) Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.

(2) Senkit nem lehet szabadságától másként, mint törvényben meghatározott okokból és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani.

(4) Akinek szabadságát alaptalanul vagy törvénytelenül korlátozták, kárának megtérítésére jogosult.

XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

2.1. A személyi szabadsághoz való jogot korlátozó intézkedések körébe tartozik a sürgősségi és kötelező gyógykezelés.

Az indítványozó az előzményi per első fokon eljáró bírósága jogszerűtlen végzése miatt 17 napot töltött pszichiátriai zárt osztályon, ahol szabadságától megfosztva, beleegyezése nélkül kezelték. A gyógykezelés során az indítványozót olyan gyógyszerek beszedésére kötelezték, amelyek közismerten súlygyarapodást, a megnövekedett diabétesz- és sztrók-kockázatot okoznak.

Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a sürgősségi és kötelező gyógykezelés mint a pszichiátriai betegeket érintő szabadságelvonás az Alaptörvény IV. cikke, illetve korábban a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: **Alkotmány**) 55. §-a által garantált személyi szabadsághoz való jogot érintő, azt korlátozó intézkedés, ezért rá az alapvető jogokra vonatkozó szigorú alapjog-korlátozási teszt vonatkozik. A 36/2000. (X. 27.) AB határozat kiterjesztette a személyi szabadság alapjogának értelmezési körét. *“A személyi szabadság alapjogát az Alkotmánybíróság ezidáig jellemzően csak a büntetőeljárásról illetve az ezzel összefüggő állami, hatósági kényszer alkalmazása tekintetében értelmezte [66/1991. (XII. 21.) AB határozat, ABH 1991, 342, 347; 723/B/1991/6. AB határozat, ABH 1991, 632., 637; 31/1997. (V.16.) AB határozat, ABH 1997, 154, 159; 63/1997. (XII.11.) AB határozat, ABH 1997, 365; Összefoglalva lásd: az 5/1999. (III. 31.) AB határozat, ABH 1999. 75., 84.. Ugyanakkor nyilvánvaló, hogy a személyi szabadsághoz való jog ennél tágabb, e jog érvényesülése vizsgálható valamennyi — a személyi szabadságot valóban érintő - állami intézkedés alkotmányossági megítélésékor. Mindez az Alkotmány szöveggörnyezetéből is következik, mert amíg az 55. § (1) bekezdés általános érvennyel deklarálja e szabadságjogot, annak a büntetőeljárásra vonatkozó további garanciáit az 55. § (2)-(3) bekezdése tartalmazza. Az Eütv. pszichiátriai betegekkel szembeni rendelkezései nyilvánvalóan érintik az Alkotmány 55. § (1) bekezdésébe foglalt személyes szabadsághoz való jog érvényesülését.” (2.4.)*

Az Alkotmánybíróság hivatkozott határozatában továbbá meghatározta azt is, hogy a kezelés során alkalmazott, a személyi szabadságot és a mozgásszabadságot súlyosan korlátozó módszerek alkalmazása csak akkor lehet alkotmányos, ha annak alkalmazására vonatkozó konkrét garanciákat a jogalkotó törvénybe foglal. *“Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint nemcsak az jelent "önkéntes" szabadságkorlátozást, amikor azt feltételek hiányában foganatosítják, hanem "önkéntességhez" vezethet az is, amikor a szabadságkorlátozás módozatainak megválasztása tekintetében a jogalkalmazót semmilyen konkrét előírás nem köti.” [36/2000. (X. 27.) AB határozat]*

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: **EJEB**) gyakorlata is **következetes a tekintetben, hogy a pszichiátriai zártosztályos kezelés szabadságelvonásnak minősül.** A személyi szabadsághoz és biztonsághoz való jogot az Emberi Jogok Európai Egyezményének (a továbbiakban: **EJEE**) 5. cikke biztosítja. Ennek 1. pontja szerint mindenkinek joga van a szabadságra és a személyi biztonságra. Szabadságától senkit sem lehet megfosztani, kivéve az EJEE-ben részletezett eseteket és a törvényben meghatározott eljárásokat. Ugyanezen jogszabályhely 4. pontja szerint a szabadságától letartóztatás vagy őrizetbe vétel folytán megfosztott minden személynek joga van olyan eljáráshoz, amelynek során őrizetbe vételének törvényességéről a bíróság rövid határidőn belül dönt, és törvényellenes őrizetbe vétele esetén szabadlábra helyezését rendeli el. Az EJEB számos ügyben vizsgálta már pszichiátriai betegek fogvatartását az 5. cikk alkalmazásával és kialakította azokat a kritériumokat, amelyek ahhoz kellene, hogy a fogvatartás ne minősüljön egyezményellenesnek (ld. pl. *Stanev v. Bulgaria* [GC], 145. pont; *D.D. v. Lithuania*, 156. pont; *Kallweit v. Germany*, 45. pont; *Shtukaturov v. Russia*, 114. pont; *Varbanov v. Bulgaria*, 45. pont, *Winterwerp v. The Netherlands*, 39. pont). A *Plesó kontra Magyarország* (2012. október 2, kérelem száma: 41242/08.) ügyben az EJEB vizsgálta már a magyar szabályozást és gyakorlatot is és többek között kimondta, hogy **az orvosi szakvéleményekkel szembeni túlzott mértékű alázat nehezen egyeztethető össze a személyi szabadságot érintő ügyekben megkívánt független és pártatlan bírói ítélelhozatal mindennél nagyobb fontosságával** (Plesó kontra Magyarország, 62. és 64. §). A Plesó ügyben a kötelező gyógykezeléssel kapcsolatban az EJEB kimondta, hogy *“a kötelező intézeti gyógykezelés csak végső eszközként, enyhébb beavatkozást jelentő alternatíva hiányában és csak akkor alkalmazható, ha valódi egészségügyi előnyökkel jár anélkül, hogy aránytalan terhet róna az érintett személyre. [...] (66. §) A Bíróság megismétli, hogy – az előzetes fogvatartáshoz hasonlóan – az őrizetbe vételt elrendelő, formálisan érvényes végzések nem szükségszerűen felelnek meg az 5. cikk 1. bekezdésében foglalt feltételeknek akkor, ha nem támasztják őket alá megfelelő indokok (ld. , mutatis mutandis, Gajcsi kontra Magyarország, 34503/03. sz., 18-21. bekezdés, 2006. október 3.; Darvas kontra Magyarország, 19547/07. sz. , 28. bekezdés, 2011. január 11.). Az, ami a jelen ügyben történt – nevezetesen, hogy egy pontosan nem definiált jogi fogalmat meglehetősen improvizatív módon a kérelmező hátrányára alkalmaztak –, különösen zavaró azon nem vitatott tény fényében, hogy a kérelmező semmilyen közvetlen veszélyt nem jelentett a saját vagy mások életére és testi épségére, s az ügyben csak az orvosilag prognosztizált egészségromlás volt a tét. A Bíróság szerint ez a hatóságok részéről körültekintőbb megközelítést indokolt volna, mivel a különösen sérülékeny csoportok – így a pszichiátriai betegek – Egyezményben védett jogainak csorbitását csak ‘nagyon súlyos indokok’ igazolhatják (ld. Kiss Alajos loc. cit.), s a hatóságok az Egyezmény 8. cikkének megfelelően nem veszíthetik szem elől az ilyen személyek fizikai és személyes integritása maradéktalan tiszteletben tartásának a fontosságát.” (65. §)*

Az Alkotmánybíróság 3244/2018. (VII. 11.) AB határozata megerősítette, hogy: *„Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az általa nyújtott alapjogvédelem szintje nem lehet alacsonyabb, mint az EJEB által meghatározott jogvédelem szintje”* (pl. 15/2016. (IX. 21.) AB határozat, Indokolás [42], 30/2015. (X. 15.) AB határozat, Indokolás [35]), ezért jelen ügyben is figyelembe kell venni az EJEB vonatkozó joggyakorlatát.

2.2. Akinek az állam megsértette személyi szabadsághoz való jogát, annak joga van ezért kompenzációt kapni

Az Alaptörvény IV. cikke garantálja a személyi szabadsághoz és biztonsághoz való jogot. A (2) bekezdés szerint senkit nem lehet szabadságától másként, mint törvényben meghatározott okokból és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. A IV. cikk (4) bekezdés pedig rögzíti, hogy akinek szabadságát alaptalanul vagy törvénytelenül korlátozták, kárának megtérítésére jogosult. Az Alaptörvény személyi szabadság korlátozása miatt járó kár megtérítéséhez való jogra vonatkozó rendelkezése az Alkotmány szövegéhez képest változott, kiterjesztve a kár megtérítésének körét.

Az Alkotmány 55. § (3) bekezdése még csak a büntetőeljáráshoz alkalmazott törvénytelen szabadságelvonásokra tette kötelezővé a kompenzációt. *“Az, aki törvénytelen letartóztatás vagy fogvatartás áldozata volt, kártérítésre jogosult.”* A testület a 104/2009. (X. 30.) AB határozatban még úgy értelmezte, hogy *„az Alkotmány 55. § (3) bekezdéséből nem következik az állam kötelezettsége arra, hogy a felróhatóság vizsgálata nélküli kárfelelősségi alakzat keretében kompenzálja a szabadságelvonással vagy korlátozással járó valamennyi, az állami büntető igény érvényesítése során eljáró szervezetek részéről alkalmazott, utóbb (...) indokolatlannak bizonyult büntetőeljárás kényszerintézkedések (...) elszenvedőit.”*

Az Alkotmánybíróság viszont 41/2003. (VII. 2.) AB határozatában - még az Alaptörvény hatályba lépése előtt - változtatott korábbi álláspontján, és már elismerte, hogy **nem csak a törvénytelen szabadságelvonásért jár kártérítés, hanem az alaptalan szabadságkorlátozásért is.** Ezt nem az Alkotmány 55. § (3) bekezdéséből, hanem elsősorban a jogállamiság elvéből vezette le a testület. Az alaptalan, de nem törvénytelen szabadságelvonásért is felelősséggel tartozik az állam, ez esetben az állam kártalanítási kötelezettségének alapja nem az eljárási kényszerintézkedés jogtalansága, hanem az, hogy a formailag jogszerűen, de érdemben alaptalanul elrendelt letartóztatások miatt a **jogállam nem háríthatja el a büntetőhatalom gyakorlásából adódó felelősséget.** Továbbá meghatározta azt a fontos feltételt is, hogy **a szabadságkorlátozás akkor lehet arányos, ha vannak olyan garanciák, amelyek a bíróság elkerülhetetlen tévedése esetén biztosítják a sérelmek elfogadható mértékű kiküszöbölését.**

“Az állam kártalanítási kötelezettségének alapja ugyanis nem az eljárási kényszerintézkedés (vagy a büntetés) jogtalansága, hanem az, hogy a jogállam nem háríthatja el a büntetőhatalom gyakorlásából adódó felelősséget olyan esetben, amikor valaki formailag jogszerűen, de érdemben alaptalanul szenved joghátrányt a büntető igazságszolgáltatásban. A szabadságelvonást tartalmazó büntetőeljárás kényszerintézkedések (illetve büntetések) esetében a kártalanítás intézménye a jogállamiság mellett az Alkotmány 55. § (1) bekezdésének és a 8. § (1)-(2) bekezdésének egymásra vonatkoztatásával meghatározható alkotmányossági követelményekből is következik. Az Alkotmánybíróság a 6/1991. (XII. 21.) AB határozatban rámutatott: a személyes szabadságot korlátozó rendelkezések arányosságának értékeléséhez hozzátartozik az is, hogy a korlátozás folytán esetleg bekövetkező és eleve ki nem küszöbölhető

sérelmek elfogadható mérvű enyhítésére garanciák legyenek. Megfelelő garanciák nélkül a szabadságelvonásra lehetőséget adó jogszabályok alkotmányosságuk válhat kétségessé (ABH 1991, 342, 347.). A büntető hatalom gyakorlásához kapcsolódó szabadságelvonás arányosságának egyik szükségképpen eleme tehát, hogy a bíróság tévedése esetén az állam kárfelelőssége körében biztosított legyen a sérelmek elfogadható mérvű kiküszöbölése.” [41/2003. (VII. 2.) AB határozat]

Az Alaptörvény vonatkozó szövegrésze azonban az Alkotmányhoz képest megváltozott. **Az Alaptörvény kibővítette a kártalanítás jogalapját és alkalmazási körét is.** A kár megtérítéséhez való jogot az alaptalan személyi szabadságkorlátozás esetére is kiterjesztette, valamint szélesebb körben, nem csak fogvatartás vagy letartóztatás esetére biztosítja. Ez az indítványozó szerint azt jelenti, hogy **mindenkinél alapvető joga van kártérítésre, akinek a szabadságát, bármilyen szabadságkorlátozást engedő eljárásban akár törvénytelenül, akár alaptalanul korlátozta az állam.** Az indítványozó álláspontját támasztja alá az Alkotmánybíróság 3142/2013. (VII. 16.) AB határozata is, melyben a testület a fiatalkorúval szemben szabálysértési elzárás büntetés alkalmazását vizsgálta. Ebben a döntésben a szabadságelvonás miatti kompenzációhoz való jogot ismerte el a testület. **Sőt azt is kimondta, hogy a személyi szabadság korlátozása esetén biztosítani kell törvényben rögzített eljárást, amely hatékony jogérvényesítést nyújt a kártérítésre.** *“Nem zárható ki azonban természetesen az, hogy az egyént alaptalanul, avagy törvénytelenül módon fosztják meg szabadságától, ezért szigorú garanciális követelményként rögzíti az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdése azt, hogy ilyen esetekben az elszennvedett sérelem orvoslásához joga van. A személyi szabadság alapjogának korlátozásával szembeni kritérium tehát az esetleges kártérítési igényre vonatkozó, törvényben rögzített eljárási rend szerinti hatékony jogérvényesítési lehetőség.”* [18]

Az Alaptörvény szövegének változása összhangban van az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatával, mert a személyi szabadsághoz való jog körében kezeli a pszichiátriai betegek zárt intézeti gyógykezelését, tehát elismeri, hogy nem csak büntetőeljárásban, hanem rendészeti, illetve egészségügyi eljárásokban is előfordulhat a személyi szabadság alapjogának korlátozása. Továbbá a jogalap kiterjesztése is összhangban van a testület gyakorlatával, hiszen azt tükrözi, hogy a jogállamiságból is következően az államnak alaptalan, de nem törvénytelen szabadságelvonás esetén is biztosítani kell a személyi szabadságukban megsértetteknek megfelelő kompenzációt. A 41/2003. (VII. 2.) AB határozatban foglaltak az Alaptörvény megváltozott szövege körében is fenntarthatók, akként, hogy jogállam nem háríthatja el a személyi szabadság korlátozására kapott felhatalmazásából eredő felelősséget.

Az Alkotmánybíróság azonban eddig még nem értelmezte részletesen az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdését. Az alapvető jogok biztosa ezért 2020 decemberében kezdeményezte az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdésének értelmezését (az alapvető jogok biztosának AJB-7307/2020. számú ügyében készült indítványa, amelyet az Alkotmánybíróság a X/2145/2020 számon iktatott). Az alapvető jogok biztosa szerint: *“Tekintettel arra, hogy az Alaptörvény az alapvető szabadságjogok körében expressis verbis kárigényre való jogalként tekint minden törvénytelen és az alaptalan szabadságkorlátozásra, a korlátozással érintett személy alapvető*

joga, hogy a közhatalmi jogkörben eljáró szervvel szemben a bármilyen jogcímen történt – formailag vagy materiálisan – jogellenes szabadságkorlátozása miatt kárigényével az állam felé forduljon. Ez az alapvető jog megítélésem szerint immáron tehát kifejezetten az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdéséből származik, függetlenül a korlátozás jogellenességének minőségétől, azaz attól, hogy törvénytelen vagy alaptalan szabadságkorlátozásról van-e szó.” Az alapvető jogok biztosa szerint ezért az Alkotmánybíróságnak szükséges ezt expressis verbis kimondania, az Alaptörvény értelmezése révén, továbbá a jogalkotó kötelessége lenne az ágazati szabályozások kialakítása a IV. cikk (4) bekezdés alapján, mert álláspontja szerint *“kizárólag az jelentheti a kár megtérítéséhez való jog biztosítékát, ha ágazati jogszabályi szinten meghatározásra kerülnek e jog felróhatóságtól független érvényesítésének szabályai. Amennyiben ugyanis a szabadságkorlátozás eredendően jogszerű volt (azonban utóbb alaptalannak tekinthető), úgy a törvénytelen szabadságkorlátozás esetén rendelkezésre álló felróhatósági alapú kárigény érvényesítése nem lehetséges.”*

Az EJEB gyakorlata is következetes abban, hogy az EJEE 5. Cikk 5. pontja alapján mindenkinek, joga van kártalanításra, aki az 5. Cikk rendelkezéseinek megsértésével végrehajtott letartóztatás vagy őrizetbe vétel áldozata.

Az EJEB joggyakorlata szerint az **5. cikk 5. bekezdése közvetlen és a nemzeti bíróságok előtt érvényesíthető jogot keletkeztet a kártalanításra** (*A. és társai kontra Egyesült Királyság* [GC], 229. pont; *Storck kontra Németország*, 122. pont). A kártalanítás nemzeti szintű rendelkezésre állása tekintetében az EJEB joggyakorlatában az alábbi kritériumokat határozta meg (ld. *Az Egyezmény 5. cikkére vonatkozó kézikönyv*):¹

- Az 5. cikk 5. bekezdését akkor tartják be, ha az 1., 2., 3. vagy 4. bekezdésbe ütköző szabadságelvonás tekintetében kártalanítást lehet kérni (legújabb ítélkezési gyakorlatként lásd: *Michalák kontra Szlovákia*, 204. pont; *Lobanov kontra Oroszország*, 54. pont).
- A kártalanításhoz való, érvényesíthető jognak akár a Bíróság ítélete előtt, akár azt követően kell rendelkezésre állnia (*Stanev kontra Bulgária* [GC], 183–184. pont; *Brogan és társai kontra Egyesült Királyság*, 67. pont).
- A kártalanításhoz való jog tényleges érvényesíthetőségét kellő bizonyossággal kell biztosítani (lásd például: *Ciulla kontra Olaszország*, 44. pont; *Sakik és társai kontra Törökország*, 60. pont).
- A kártalanítás lehetőségének mind elméletileg (*Dubovik kontra Ukrajna*, 74. pont), mind pedig gyakorlatilag (*Chitayev és Chitayev kontra Oroszország*, 195. pont) rendelkezésre kell állnia. - A kártalanításra irányuló kérelmek elbírálásakor a hazai hatóságok az 5. cikkre tekintettel és túlzott alaki követelmények nélkül kötelesek értelmezni és alkalmazni a hazai jogot (*Shulgin kontra Ukrajna*, 65. pont; *Houtman és Meeus kontra Belgium*, 46. pont).

¹ 38. oldal https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_5_HUN.pdf

2.3. A pszichiátriai zárt intézeti gyógykezelésben elszenvedett törvénytelen vagy alaptalan szabadságelvonás esetén ma a magyar jogrendszer a személyiségi jogi per keretében (Ptk. XII. cím) biztosít igényérvényesítési lehetőséget.

A Bírói Döntés alaptörvény-ellenes a sérelemdíj megítélése tekintetében, ami sérti az indítványozó Alaptörvény IV. cikkében biztosított alapjogát.

A sürgősségi és kötelező gyógykezeléssel személyi szabadságától megfosztott állampolgárnak a magyar jogrendszerben egyetlen lehetősége van az alapjogséreلمe kimondatására és kártalanítás igénylésére: a személyiségi jogi per. Ennek megfelelően az indítványozó személyiségi jogi pert indított, azért, hogy a bíróság kimondja személyiségi jogai megsértését és sérelemdíjat ítéljen meg részére a szabadságelvonás következtében elszenvedett sérelmekért.

A személyiségi jogsértésre vonatkozó Ptk. szabály értelmében (Ptk. 2:52. §) a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni. Ez azt jelenti, hogy csak akkor kaphat sérelemdíjat, az, akinek a személyiségi jogát megsértették, ha a jogsértő felróhatóan járt el. A Ptk. a bevezető rendelkezések között, az 1:4. § (1) bekezdésében a törvény egésze vonatkozásában meghatározza, hogy a polgári jogi viszonyokban úgy kell eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, tehát **az a magatartás felróható**, amely nem felel meg az elvárható magatartás elvének, vagyis, **ha valaki nem úgy jár el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.**

A sérelemdíj tekintetében a közhatalmi jogkörben eljáró szervek, így a bíróságok polgári jogi felelősségét, azaz a felróhatóság mércéjét a “kirívó jogértelmezési vagy jogalkalmazási hibában” jelöli meg a joggyakorlat. A Kúria támadott ítéletében így foglalta össze a vonatkozó gyakorlatot: *“következetes az ítélkezési gyakorlat abban, hogy a jogalkalmazó szerv kárfelelősségét csak a kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés alapozza meg. Abban az esetben azonban, ha a jogalkalmazás során jogilag releváns tények körét meghatározva tényállást kellett megállapítani, jogszabályokat kellett értelmezni, és a meghozott határozat a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelésén alapult, a közigazgatási szerv tévedése, illetőleg hibája kívül esik a felróhatóság körén. (BH.1996. 311., BH2000. 55., BH2001. 423. és BH2003. 236. alatt közzétett eseti döntések.)”* [64] Majd a konkrét esetre vonatkoztatva úgy értelmezte, hogy **a BKKB eljárása nem volt felróható, ezért az indítványozó nem jogosult sérelemdíjat kapni.** *“Tekintettel az orvosszakértő nyilatkozatára és a felperesnél fellelt – tartalmában segítséget kérő – négy oldalas levélre és arra, hogy a sérelmezett alperesi magatartást közvetlenül megelőzően a felperes a rendőrökkel szemben kihívóan viselkedett és olyan, személyi sérülés okozására, akár az emberi élet kioltására is alkalmas eszközök voltak nála, amely az utcai viseletnek – különösen így együtt – nem szokásos elemei, az elsőfokú bíróság nem járt el kirívóan okszerűtlenül, amikor fokozott óvatosságot tanúsítva, az esetleges későbbi veszélyeztető magatartás megelőzése mellett döntött.”* [65]

Az indítványozó szerint ezen joggyakorlat személyi szabadság korlátozása esetén való alkalmazása, és így a Bírói Döntés is **alaptörvény-ellenes, mert a “kirívó jogértelemezési vagy jogalkalmazási hiba” értelmezése és alkalmazása a konkrét ügyben (és a fennálló bírói joggyakorlatban) nincs tekintettel az alapjogok érintettségére**, arra hogy a kötelező pszichiátriai intézeti gyógykezelés elrendelése a polgári ügyekben eljáró bíróság által alkalmazott legsúlyosabb kényszerintézkedés, amely korlátozza a személyi szabadság és önrendelkezés Alaptörvényben és nemzetközi egyezményekben védett alapjogát. Ahogy arra sincs tekintettel, hogy a jogsértés anyagi kompenzációjának elmaradása a személyi szabadság visszafordíthatatlan korlátozása (i.e., a szabadságkorlátozással érintett időt már semmi nem adja vissza) marad kompenzálatlanul. Éppen ezért e súlyos jogkövetkezmény alkalmazásának csak a törvényben meghatározott feltételek maradéktalan megvalósulása esetén van helye, ahogy erre a Fővárosi Törvényszék is elvi érveléssel rámutatott 54.Pkf.632.635/2018/9. számú végzésében. A Bírói Döntés akkor nem lett volna alapjogsértő, ha figyelemmel van arra, hogy az **“adott helyzetben” azaz a személyi szabadság korlátozásával járó pszichiátria zárt intézeti gyógykezelés elrendelése esetén az “általában elvárható magatartás” egy bíróság részéről az, hogy csak abban az esetben rendeli el gyógykezelést, ha a szabadságelvonás törvényi feltételei fennállnak.** A Bírói Döntés azonban nem tekintette olyan súlyú jogsértésnek azt, hogy az indítványozó személyi szabadságát 17 napon át alaptalanul és törvénytelenül megvonta a bíróság, hogy jogosult lett volna sérelemdíjra.

A Kúria elmulasztotta az ügy alapjogi vonatkozásait, így különösen az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdését figyelembe venni jogalkalmazása során, így nem biztosította az indítványozó személyi szabadságának megsértése esetén járó kártalanításra megfelelő lehetőséget. Nem biztosított kompenzációt amiért törvényben meghatározott okok nélkül fosztották meg szabadságától az indítványozót. Erre az eredményre azonban nem helytelen mérlegelés útján, hanem azért jutott, mert figyelmen kívül hagyta, hogy alapvető jog utólag törvénytelennek talált korlátozásáról van szó. Ha erre is figyelemmel lett volna, más döntésre kellett volna jutnia.

Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint **a bíróságok kötelesek eljárásuk során az alapvető jogok érvényesülése érdekében, annak megfelelően értelmezni és alkalmazni a jogszabályokat.** A 3145/2018. (V. 7.) AB határozat [66] bekezdésében emlékeztet, hogy az államnak az alapvető jogok védelmére vonatkozóan tevőleges védelmi kötelezettsége áll fenn [Alaptörvény I. cikk (1) bekezdés]. Ezzel összefüggésben az Alaptörvény 28. cikkének első mondata („[a] bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik”) a bíróságok – mint az igazságszolgáltatási funkció ellátásán keresztül állami hatalmat gyakorló közhatalmi szervek – kötelezettségévé tette, hogy az alapjogokat [a magánjog alanyai közötti viszonyokban is] érvényre juttassák. Ezzel a bíróságok ítélező tevékenysége ténylegesen is alkotmányjogilag kötötté vált, tevőleges védelmi kötelezettségük keletkezett az alapjogvédelem terén. A [67] bekezdés szerint pedig: Az Alaptörvény említett rendelkezései tehát **azt a kötelezettséget róják a bíróságokra, hogy az elbírálandó ügyek alkotmányjogi aspektusát, alapjogi relevanciáját felismerjék, az érintett alapvető jogok tartalmát feltárják, és erre tekintettel értelmezzék és alkalmazzák konkrét jogvitákban a jogszabályokat.** Amint az

Alkotmánybíróság azt az alkotmányjogi panasz jogintézményével összefüggésében kifejtette: “[a] bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény. Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]; 13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [30]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint továbbá a bírósági jogalkalmazás során az érintett alapvető jogok lényeges tartalma nem üresíthető ki, és az alapvető jogoknak az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdéséből fakadó védelmi kötelezettségét biztosítani kell (lásd a fent idézett határozat [70] bekezdés végét). Ennek ellenére, a jelen ügyben eljáró bíróságok elmulasztották az ügy alapjogi relevanciájának felismerését még annak ellenére is, hogy az indítványozó erre a per során visszatérően hivatkozott.

Az indítványozó szerint az lett volna az Alaptörvénynek és az Alkotmánybíróság gyakorlatának megfelelő, helyes jogalkalmazói gyakorlat, ha a Kúria a felróhatóság értelmezésekor tekintettel van az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdésére, ami szerint kárának megtérítésére jogosult az, akinek szabadságát alaptalanul vagy törvénytelenül korlátozták. **Következésképpen ha a BKKB alaptalanul és törvénytelenül módon korlátozta az indítványozó szabadságát, akkor, annak meg kell alapoznia a sérelemdíjra való jogosultságot.**

Az eljárás során indítványozó következetesen előadta, hogy a BKKB eljárása felróható volt, ahogy ezt az alapeljárásban másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék is megállapította, és ezért jogosult sérelemdíjat kapni, de azt a személyiségi jogi perben eljáró egyik bíróság sem vette figyelembe. A BKKB ugyanis nem a Törvényszék által megkívánt fokozott gondossággal járt el az ügyben, hanem nem vette figyelembe a kötelező pszichiátriai intézeti gyógykezelés elrendelésének Eütv.-ben támasztott feltételeit. A Törvényszék szerint sem az eljárást megindító kérelem, sem az igazságügyi szakértői vélemény nem volt alkalmas arra, hogy a veszélyeztető magatartás törvényi előfeltételeinek megvalósulását bizonyítsa, hiszen egyik sem fejtette ki, miben állt az életet és testi épséget súlyosan fenyegető közvetlen veszélyhelyzet, illetve fenyegetés. A BKKB - bár ismertette az Eütv. irányadó szabályait - nem is hivatkozott arra, hogy az indítványozó (közvetlenül) veszélyeztető magatartást tanúsított volna. Így a BKKB nem egyszerűen helytelenül értékelte a releváns rendelkezésre álló bizonyítékokat, hanem egyáltalán nem tulajdonított jelentőséget a törvény által megkívánt feltételek hiányának, és ezzel okozott alapjogsérelmet.

A Bírói Döntés egyébként el is ismerte, hogy a BKKB csupán óvatosságból, a törvényi feltétel hiányában rendelte el a gyógykezelést: “*fokozott óvatosságot tanúsítva, az esetleges későbbi veszélyeztető magatartás megelőzése mellett döntött.*” [65]. Az eljáró bíróságnak azonban, - szemben a Kúria álláspontjával, - **nincs joga és lehetősége fokozott óvatosságot tanúsítva megelőzni egy “esetleges későbbi veszélyeztető magatartást.”**

Indítványozói álláspont szerint tehát a Bírói Döntés nincsen tekintettel, az Alaptörvény IV. cikkének érvényesülésére, az EJEE 5. cikkének (5) bekezdésére, az Alkotmánybíróság gyakorlatára, így alaptörvény-ellenes jogalkalmazást valósított meg, amivel megsértette az indítványozó alapjogát.

Bírói Döntés alaptörvény-ellenességét az is megalapozza, hogy nincs tekintettel az Alkotmánybíróság gyakorlatában kimunkált **személyi szabadság korlátozásának alkotmányos követelményére**. *“A korlátozás nem sértheti e jog ‘érinthetetlen lényegét’, azaz nem ütközhet a kínzás, kegyetlen, embertelen, megalázó bánásmód tilalmába másrészt az, hogy megfelel a szükségesség és arányosság kritériumának. Az Alkotmánybíróság az Eütv. rendelkezéseit vizsgálva úgy ítélte meg, hogy ‘a szükségességi ok tekintetében megismétli a testület által alkalmazott absztrakt mércét, ami a törvényben a feltétlenül indokolt esetben, önmaga vagy mások veszélyeztetését (190. § c) pont), ‘veszélyeztető vagy közvetlenül veszélyeztető magatartás’ fordulatok.”*[36/2000. (X. 27.) AB határozat]

Ez alapján az indítványozó szerint a bíróságok akkor alkalmaznák alkotmányosan a Ptk. 2:52. §-t, ha a személyi szabadság elvonását lehetővé tevő kötelező és sürgősségi gyógykezelés vizsgálatánál a kirívó jogértelmezési vagy jogalkalmazási hibát úgy értelmeznék, hogy **a személyi szabadság korlátozásának szükségességi mércéjét kifejező (közvetlen) veszélyeztető magatartás hiányában elrendelt gyógykezelést a bíróságnak felróhatónak tekintenék.**

Indítványozó álláspontja szerint, ha az nem alapozza meg a sérelemdíjra való jogosultságot, hogy a bíróság egy kényszerintézkedés egyetlen és kifejezett törvényi feltételét (vagyis a veszélyeztető magatartást) nem támasztja alá, és ennek elmulasztásával rendeli el a beteg akarata ellenére történő (vagyis kényszerű) gyógykezelését, akkor nehéz elképzelni, hogy milyen esetben lenne egy bíróság személyiségi jogot sértő eljárása felróható, azaz mikor valósul meg a kirívó jogalkalmazási vagy jogértelmezési hiba. **A Kúria konkrét ügyben hozott döntése (és a fennálló bírói gyakorlat) ez alapján kiüresíti az indítványozó IV. cikk (4) bekezdésben biztosított alapjogát.**

A személyi szabadság megsértése esetén az Alaptörvény szerint az indítványozónak joga van az elszenvedett sérelme orvoslására. A 3142/2013. (VII. 16.) AB határozat hatékony kompenzációt követel meg alaptalan vagy törvénytelen szabadságelvonás esetére, aminek nem felel a Ptk. 2:52. §-ra vonatkozó rendes bírói jogalkalmazás, mert még olyan esetben sem sikerül sérelemdíjat kapni, amikor jogerős bírói döntés van, arról, hogy törvényben meghatározott feltétel hiányában korlátozták az indítványozó személyi szabadsághoz való jogát. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy **“nem zárható ki azonban természetesen az, hogy az egyént alaptalanul, avagy törvénytelen módon fosztják meg szabadságától, ezért szigorú garanciális követelményként rögzíti az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdése azt, hogy ilyen esetekben az elszenvedett sérelem orvoslásához joga van. A személyi szabadság alapjogának korlátozásával szembeni kritérium tehát az esetleges kártérítési igényre**

vonatkozó, törvényben rögzített eljárási rend szerinti hatékony jogérvényesítési lehetőség.” [3142/2013. (VII. 16.) AB határozat[18]

2.4. A Bírói Döntés alaptörvény-ellenes a sérelemdíj megítélése tekintetében, ami sérti az indítványozó Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdésbe és a XV. cikk (1) és (2) bekezdésbe foglalt alapjogait.

Az Alaptörvény IV. cikk mindenki számára biztosítja a személyi szabadsághoz való jogot és az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint „[a] személyi szabadság korlátozásának számos formája ismert a magyar jogrendszerben. Ezek jórészt a büntetőeljárás lefolytatásához kötődnek; büntető anyagi jogi szankcióként (szabadságvesztés, kényszergyógykezelés) vagy büntetőeljárás kényszercselekményként (örizetbe vétel, előzetes letartóztatás, ideiglenes kényszergyógykezelés, lakhelyelhagyási tilalom, házi őrizet) jelennek meg. A büntetőeljáráson kívül ugyanakkor más eljárásokban is sor kerül a személyi szabadság alapjogának korlátozására, így különösen az idegenrendészet, a szabálysértési eljárás, az egészségügyi és a rendészeti igazgatás egyes területein.” (65/2003. (XII. 18.) AB határozat, ABH 2003, 709, 716.) A személyi szabadsághoz való jog garanciája, hogy senkit nem lehet szabadságától másként, mint törvényben meghatározott okokból és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. Az Alaptörvényben biztosított jog az is, hogy akinek szabadságát alaptalanul vagy törvényt sértően korlátozták, kárának megtérítésére jogosult. **Tehát mindenkinek ugyanolyan alapjogai vannak, függetlenül attól, hogy személyi szabadságát milyen eljárásban korlátozták.**

Az Alaptörvény XV. cikke alapján a törvény előtt mindenki egyenlő, Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés nélkül biztosítja. A hátrányos megkülönböztetés tilalma az Alkotmánybíróság gyakorlatában a jogrendszer egészét átható alkotmányos alapelvként kapott értelmezést.

Indítványozó szerint a Bírói Döntés diszkriminatív volt, mert a Ptk. 2:52. §-át úgy értelmezte és alkalmazta a Kúria, hogy az indítványozó, akit az Eütv. alapján, alaptalan és törvényt sértő határozattal köteleztek zárt intézeti pszichiátriai kezelésre, hátrányosabb helyzetbe került, mint azok a személyek, akiket a Btk. alapján köteleznek zárt intézeti pszichiátriai kezelésre. Az indítványozó, ha a személyi szabadságát nem polgári, hanem büntető eljárásban korlátozták volna, akkor az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdésben biztosított alapjogával élhetett volna és sérelmei orvoslása legalább részben megtörtént volna a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: **Be.**) CVIII. címében biztosított kártalanítási eljárásban.

A Kúria a kirívó jogértelmezési vagy jogalkalmazási hiba megítélése során nem volt tekintettel arra, hogy a büntetőeljárásban alaptalanul foganatosított szabadságelvonások esetén rendelkezésre áll egy hatékony, könnyen igénybe vehető egyszerűsített kártalanítási eljárás (Be. 851. §), ezért indítványozó szerint a Bírói Döntés akkor lett volna alkotmányos, ha a sérelemdíj megítélése körében a Kúria a felrőhatóságot olyan tartalommal tölti meg és alkalmazza, amely jobban közelít a Be. szerinti kártalanítási eljáráshoz. Diszkriminációt valósított meg a kártalanítás körében a Bírói Döntés, azzal, hogy

nem ítélte kirívó jogértelmezési vagy jogalkalmazási hibának a BKKB részéről az alaptalan szabadságelvonást és így nem ítélte meg sérelemdíjat az indítványozónak, míg alaptalan (ideiglenes) kényszergyógykezelés miatt szabadságától megfosztott személyek a Be. szerint az alaptalan szabadságelvonás ténye szerint kártalanításra jogosultak. Tekintettel arra, hogy a magyar jogrendszerben az alaptalan pszichiátriai gyógykezelés mint személyi szabadság korlátozás ellen kizárólag személyiségi jogi perben van lehetősége a érintettnek fellépni, így a kártalanítás módja a sérelemdíj tud lenni. A Bírói Döntés tehát nincs összhangban az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdésével, XV. cikk (1)-(2) bekezdésével és az EJEE 5. cikk 5. bekezdésével, mert a kényszergyógykezelésben résztvevőkhöz képest, a személyi szabadságuktól Eütv. szerint megfosztott személyek számára olyan többletfeltételek igazolását követelte meg, ami még így sem érte el a kirívó jogalkalmazási tévedés szintjét, és így korlátozta a vagyoni kompenzációra való alapjoguk érvényesítését.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az alapjogokat érintő diszkrimináció esetén a szigorúbb szükségességi-arányossági teszt alapján kell megítélni a különbségtételt. A megkülönböztetés pedig akkor alkotmányellenes, ha a jogszabály a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartozó (egymással összehasonlítható helyzetű) jogalanyok között tesz különbséget anélkül, hogy annak alkotmányos indoka lenne.

A 9/2016. (IV. 6.) AB határozatban a testület kimondta, hogy **bár a diszkrimináció körében kialakult gyakorlat alapvetően a jogszabályok vizsgálatára vonatkozik, arra a bíróságoknak is tekintettel kell lenniük a jogalkalmazás során**, mert az Alaptörvény R) cikk (1) bekezdése szerint Magyarország jogrendszerének az alapja az Alaptörvény, ami mindenkire kötelező. Ráadásul az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. [24]-[25] A 8/2014. (III. 20.) AB határozat indokolásának [64] pontja meghatározta, hogy a bíróságoknak, hogy kell az Alaptörvény diszkriminációra vonatkozó rendelkezéseit alkalmaznia. *“Az Alaptörvény XV. cikke (1) és (2) bekezdésének az értelmezett tartalma nemcsak a jogszabályokra irányadó alaptörvény-ellenességük vizsgálatakor, hanem a bírói döntésekben megjelenő jogszabály-értelmezésre is, a jogszabályok normatartalmának meghatározása során, a jogszabály konkrét tényállásra vonatkoztatásánál. Az, hogy egy-egy ügyben az eset összes körülményeinek mérlegelésénél a rendes bíróság az anyagi jog értelmezésekor milyen intenzíven hivatkozik a XV. cikk egyes elemeire, elsősorban a rendes bíróságra tartozó kérdés, de az értelmezés nem vezethet sem a jogszabály szövegének figyelmen kívül hagyására, sem az Alaptörvénnyel ellentétes eredményre.”*

Az indítványozó szerint a Bírói Döntésben megjelenő, hátrányos különbségtételt eredményező jogértelmezés alaptörvény-ellenes volt.

Kérem a T. Alkotmánybíróságot, hogy a fentiek alapján állapítsa meg, hogy a támadott Bírói Döntés a sérelemdíj tekintetében alaptörvény-ellenes, és a megismételt eljáráshoz adjon olyan támpontokat a bíróságoknak, amely garantálja az indítványozó a törvénytelen és alaptalan

sürgősségi és kötelező gyógykezelése során elszenvedett sérelmei Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdés és XV. cikk (1)-(2) bekezdés szerinti orvoslását.

Amennyiben a T. Alkotmánybíróság szerint nem adható olyan Alaptörvénynek megfelelő értelmezése a Ptk. 2:52. §-nak, amely hatékony jogérvényesítési lehetőséget biztosítana a pszichiátria zárt intézeti gyógykezeltek számára, úgy kérem fontolja meg, hogy hivatalból mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet vizsgál. Lehetséges ugyanis az is, hogy alapvető jogok sérelmét okozza az, hogy a büntetőeljáráson kívül nincs felrőhatóságtól független igényérvényesítési lehetőség törvénytelen vagy alaptalan szabadságelvonás esetére. Az alapvető jogok biztosa szerint is kérdés, hogy fennáll-e a jogalkotó kötelessége az ágazati szabályozások kialakítására a IV. cikk (4) bekezdés alapján, mert álláspontja szerint “kizárólag az jelentheti a kár megtérítéséhez való jog biztosítékát, ha ágazati jogszabályi szinten meghatározásra kerülnek e jog felrőhatóságtól független érvényesítésének szabályai. Amennyiben ugyanis a szabadságkorlátozás eredendően jogszerű volt (azonban utóbb alaptalannak tekinthető), úgy a törvénytelen szabadságkorlátozás esetén rendelkezésre álló felrőhatósági alapú kárigény érvényesítése nem lehetséges.” (Lásd: fentebb alapvető jogok biztosának indítványa.)

Kelt: Budapest, 2022. május 13.

indítványozó
képv.